

Projekt

z dnia 12 grudnia 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W PRUDNIKU**

z dnia 19 grudnia 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Prudnik na lata 2023-2025**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 i 2469, z 2022 r. poz. 24, 218, 1700 i 2185) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469, z 2022 r. poz. 763, 764, 1700 i 1812) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Prudnik na lata 2023-2025, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Prudnika.

§ 3. Traci moc uchwała Nr LX/988/2022 Rady Miejskiej w Prudniku z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Prudnik na rok 2022.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Katarzyna Staniaszek

RADCA PRAWNY

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Prudniku
z dnia 19 grudnia 2022 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2023-2025

Prudnik

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	str. 3
2. Podstawa prawna programu	str. 4
3. Diagnozy	str. 5-29
4. Program	str. 30-33
4.1. Cele Programu	str. 30-32
4.2. Przewidywane efekty realizacji celów	str. 33
4.3. Zadania GKRPAiN na lata 2023-2025	str. 33
4.4. Finansowanie Programu	str. 33
4.5. Koordynacja i realizacja Programu	str. 33
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych	str. 34-35
6. Monitoring efektów działań	str. 36

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025 reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem narkomanii. Podstawę do działań w zakresie przeciwdziałaniem uzależnieniom stanowi Narodowy Program Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021r., poz.183). Zmiana w/w ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 2469) wprowadziła obowiązek tworzenia wspólnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy Prudnik. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. Konsumpcja alkoholu i zażywanie narkotyków w sposób istotny wpływają na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu i zażywanie narkotyków powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i winno być przedmiotem troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

Cel główny będzie realizowany w oparciu o zadania wynikające z obowiązujących ustaw. Ponadto Program opiera się na celu operacyjnym wynikającym z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 dotyczącym profilaktyki uzależnień. Różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mowa np. o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków czy papierosów spotykamy się z takim samym lub podobnym przebiegiem, czynnikami chroniącymi. Działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkotykowych na terenie Gminy Prudnik prowadzone są zgodnie z kierunkami określonymi w niniejszym programie stanowiącym rozwinięcie i kontynuację działań z zakresu profilaktyki uzależnień prowadzonej w latach poprzednich.

PODSTAWY PRAWNE

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
2. z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, ze zm.),
3. z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
4. z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1956),
5. z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711, ze zm.).

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r. (M.P. z 2021 r. poz. 235).
3. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
  - a) Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025;
  - b) Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii;
  - c) Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
  - d) Program przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym;

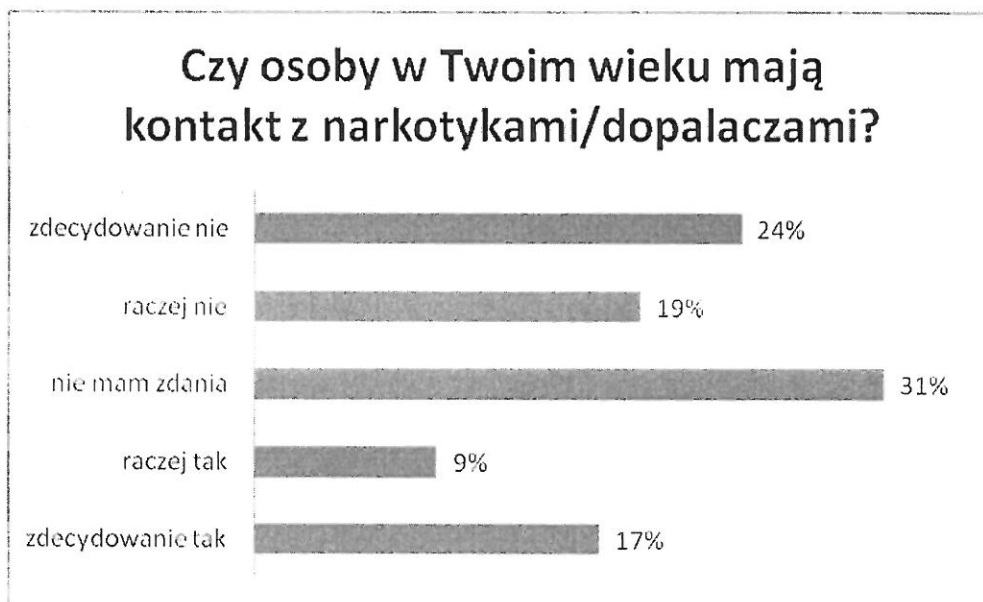
DIAGNOZY

Diagnoza problemu narkomanii na terenie gminy Prudnik.

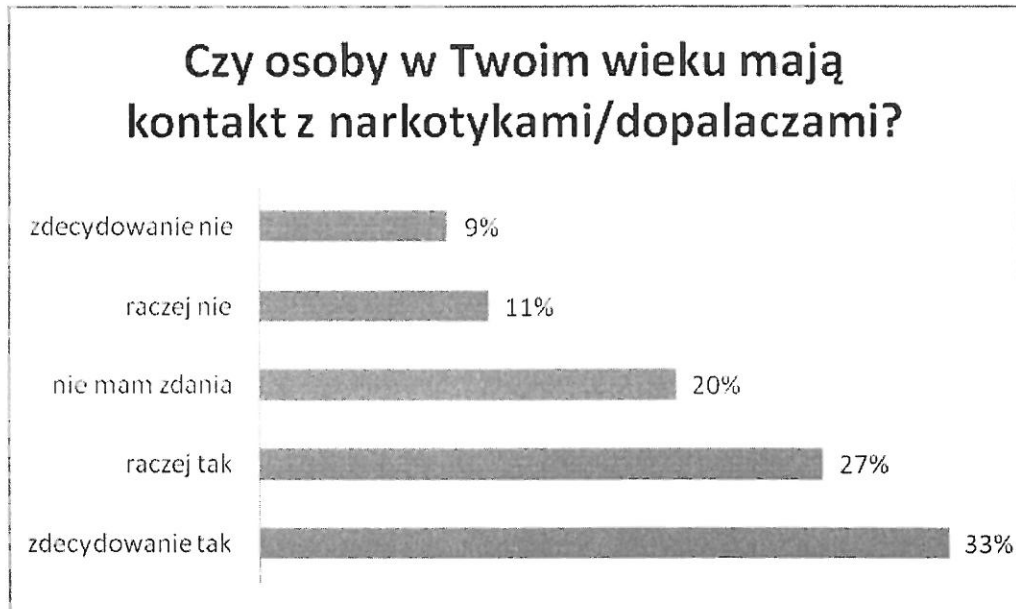
W listopadzie 2019 r. zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród uczniów szkół podstawowych (klasy VI, VII, VIII) oraz ponadpodstawowych z terenu gminy Prudnik. Badaną grupę stanowiło 711 uczniów z 6 szkół podstawowych z terenu gminy Prudnik, oraz 1290 uczniów 5 szkół ponadpodstawowych. Badania pn. „Diagnoza szkolnych zagrożeń związanych z narkotykami oraz dopalaczami” zostały przeprowadzone na zlecenie Gminy Prudnik przez firmę „KROKUS. Pracownia profilaktyczna”.

Arkusze odpowiedzi zawierał 13 pytań zamkniętych oraz 1 pytanie otwarte. Pytania dotyczyły problematyki związanej z eksperymentowaniem przez uczniów z narkotykami oraz dopalaczami, odnosiły się one do osobistych doświadczeń oraz opinii uczniów. W raporcie przedstawiono procentowe wyniki ankiety w odniesieniu do dwóch grup – pierwszą grupę stanowią ankietowani z klas VI-VIII szkół podstawowych, natomiast drugą grupę – uczniowie ze szkół ponadpodstawowych. W grupie badanej zaznacza się niewielka przewaga dziewcząt – 54% wszystkich badanych uczniów. Program uwzględnia badania i ich wyniki oraz dane statystyczne instytucji zajmujących się pośrednio i bezpośrednio problemami uzależnień.

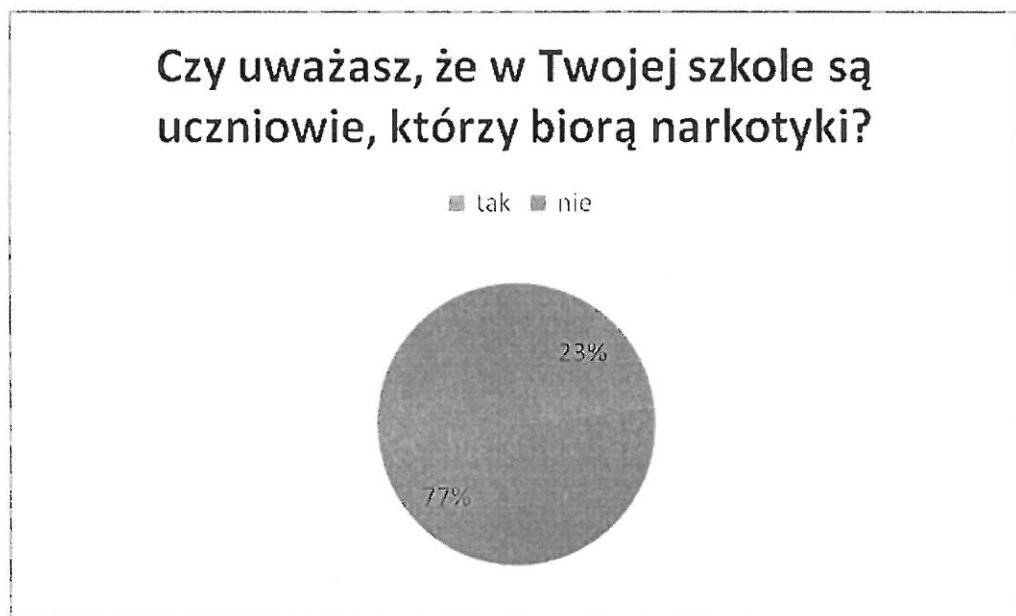
Na początku uczniowie zapytani zostali o to, czy osoby w ich wieku mają kontakt z dopalaczami lub narkotykami. Wśród uczniów szkół podstawowych łącznie 43% badanych uczniów wskazywało na odpowiedź „zdecydowanie nie” oraz „raczej nie”; 26% uczniów uważa, że rówieśnicy raczej lub zdecydowanie mają kontakt z tego typu substancjami. Spora część badanych uczniów – 31% nie ma zdania na ten temat.

Zdecydowanie inaczej prezentują się wykresy przedstawiające opinię uczniów ze szkół ponadpodstawowych. Jedynie 20% badanych z tych szkół udzieliło odpowiedzi „zdecydowanie nie” lub „raczej nie”. 60% wszystkich badanych uczniów ze szkół ponadpodstawowych jest zdania, iż osoby w ich wieku mają kontakt z różnymi substancjami psychoaktywnymi:

Kolejne pytanie dotyczyło opinii uczniów na temat tego, czy znają osobiście kogoś, kto zażywa narkotyki. W opinii 23 % uczniów szkół podstawowych w ich szkołach są osoby mogące zażywać narkotyki.

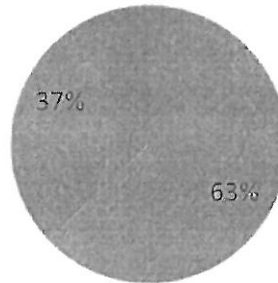

Bardzo niepokojące mogą być odpowiedzi uczniów szkół ponadpodstawowych, których aż 63 % na to pytanie udzieliło twierdzącej odpowiedzi.

Czy uważasz, że w Twojej szkole są uczniowie, którzy biorą narkotyki?

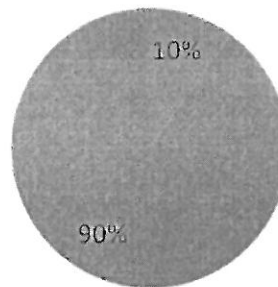
■ tak ■ nie

Zapytani, czy znają osobiście kogoś, kto zażywa dopalacze, uczniowie szkół podstawowych udzielali odpowiedzi twierdzącej – było to 10% badanych.

Czy uważasz, że w Twojej szkole są uczniowie, którzy biorą dopalacze?

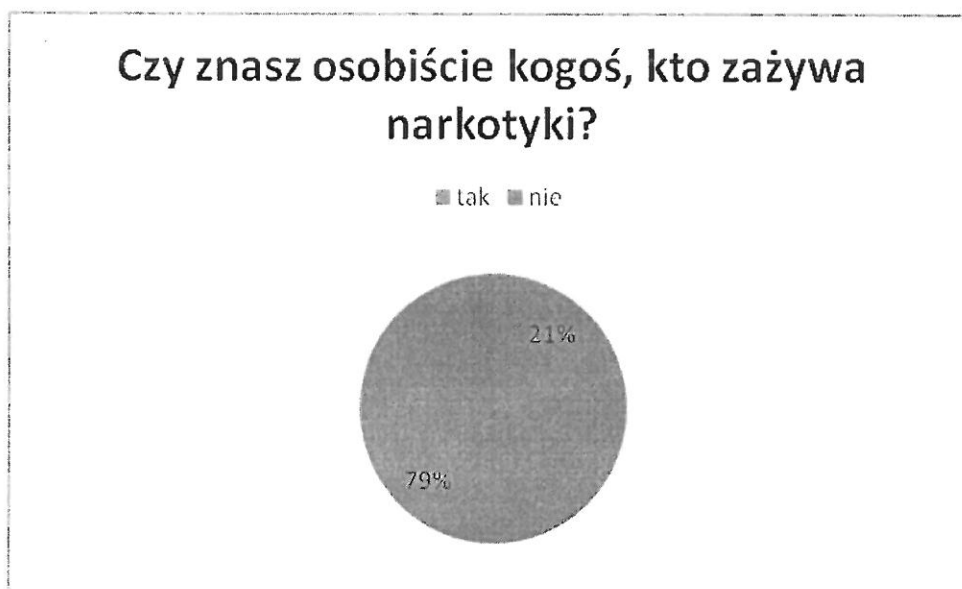
■ tak ■ nie

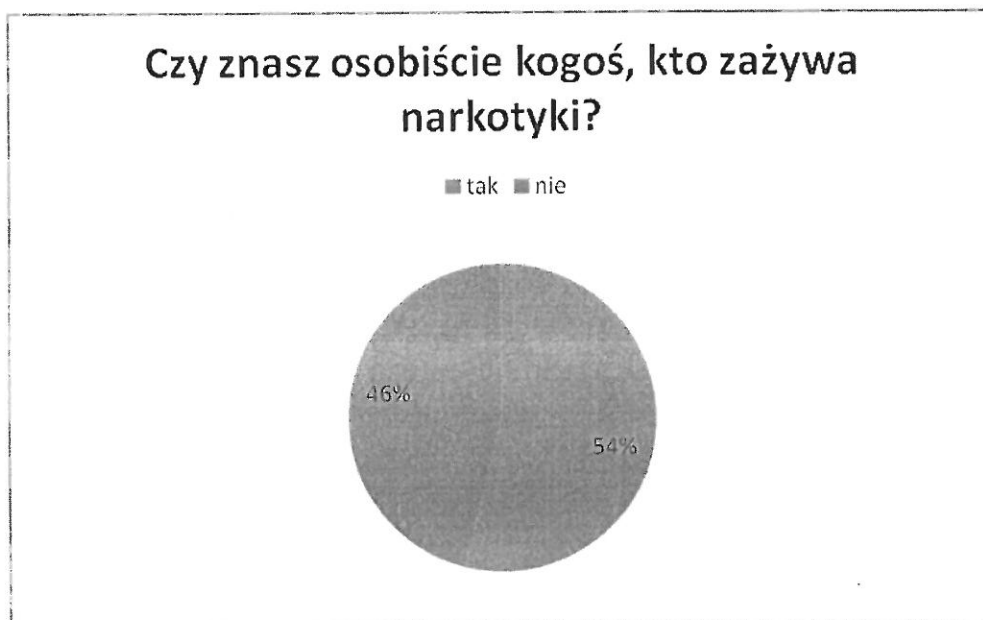
Podobnie, jak wśród uczniów młodszych, zdecydowanie mniejszy odsetek odpowiedzi twierdzących udzielili uczniowie szkół ponadpodstawowych. Można domniemywać, że dopalacze nie są wśród uczniów tak popularne jak narkotyki.

W odniesieniu do osobistej znajomości osób zażywających narkotyki w szkołach podstawowych – aż 21% uczniów udzieliło odpowiedzi twierdzącej.

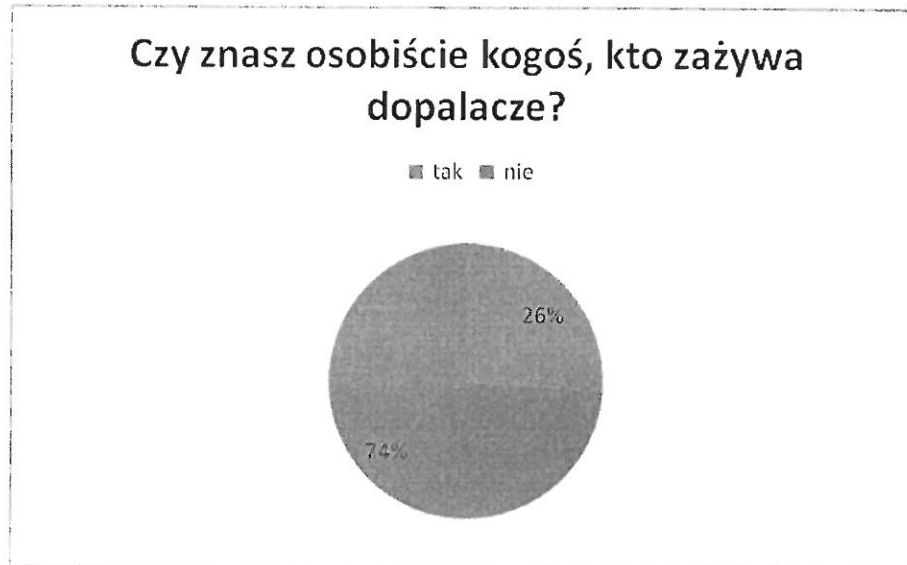
Ponad połowa badanych uczniów szkół ponadpodstawowych (54%) wskazywała, iż zna osobiście kogoś zażywającego narkotyki. Jest to ponad dwukrotnie większa proporcja niż w przypadku uczniów szkół podstawowych.

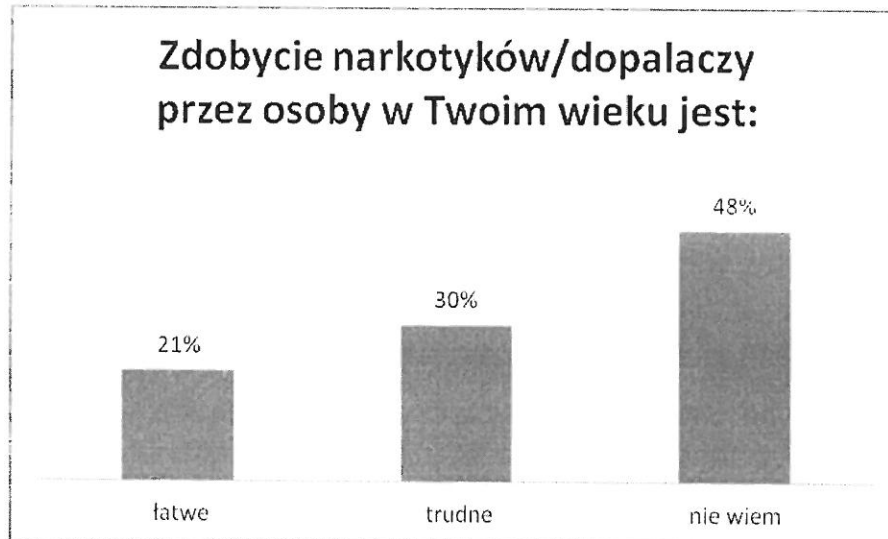
Znajomość osób zażywających dopalacze w szkołach podstawowych deklarowało 9% uczniów, udzielając odpowiedzi twierdzącej.

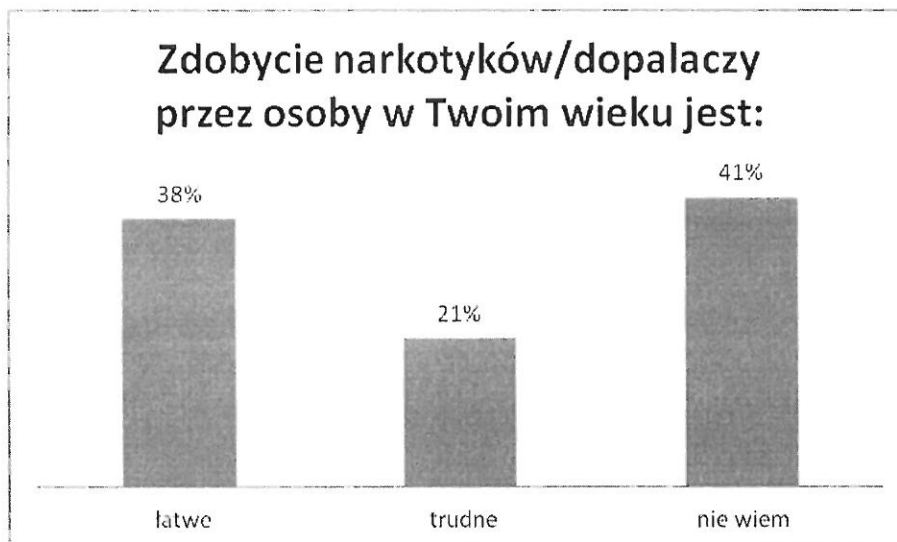
26% badanych z populacji młodzieży szkół ponadpodstawowych wskazuje, że zna takie osoby. Porównując obie grupy wiekowe widać gigantyczną różnicę w porównaniu do młodszych uczniów.

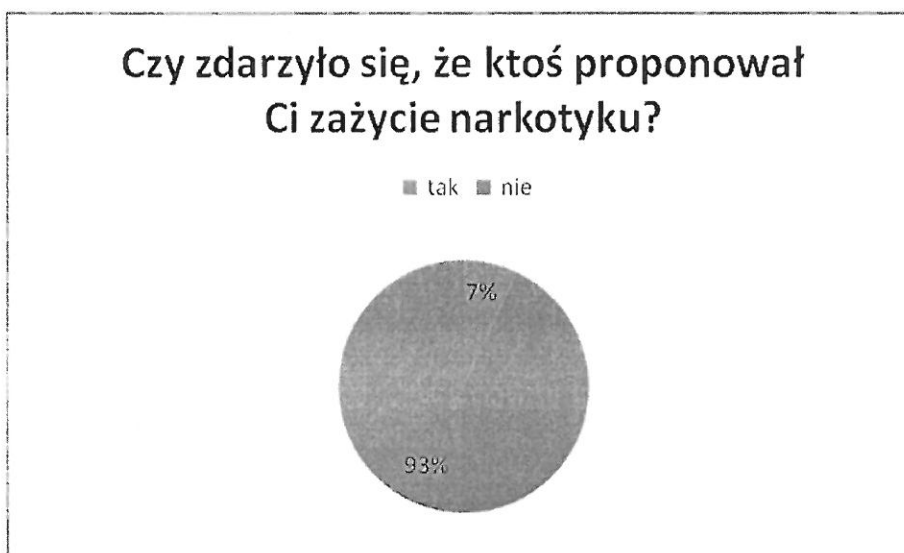
Następnie uczniowie wskazywali czy łatwo, czy trudno, w ich opinii, osobom w podobnym wieku jest zdobywać substancje psychoaktywne. Niemal połowa uczniów szkół podstawowych (48%) nie miała zdania czy jest to łatwe czy trudne; 21% uczniów tych szkół oceniło zdobycie narkotyków/dopalaczy jako łatwe, natomiast 30% uznało, że jest to trudne. Respondenci wskazywali również, czy zdarzyło się aby ktoś zaproponował im zażycie innej substancji psychoaktywnej.

W przeciwieństwie do młodszych kolegów i koleżanek, uczniowie szkół ponadpodstawowych w najmniejszym stopniu uznali, iż jest to trudne (21%), z kolei aż 38% jest zdania, że zdobycie tego typu substancji jest łatwe.

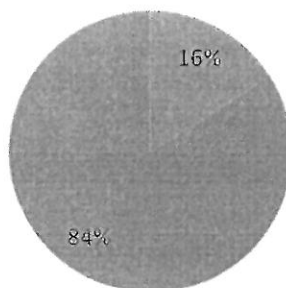
Następnie respondenci wskazywali, czy zdarzyło się, aby ktoś zaproponował im zażycie innej substancji psychoaktywnej. Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych zauważyć można podobną regułę, jak w przypadku szkół podstawowych – większe grono ankietowanych spotkało się z sytuacjami, gdy ktoś proponował im zażycie narkotyku, niż z sytuacjami proponowania zażycia dopalacza. Jednakże procentowa liczba osób, którym proponowano zażycie narkotyku jest ponad dwukrotnie wyższa, niż w przypadku uczniów szkół podstawowych i wynosi 16%.

Doświadczenie propozycji zażycia narkotyku deklarowało 16% ankietowanych uczniów szkół ponadpodstawowych.

Czy zdarzyło się, że ktoś proponował Ci zażycie narkotyku?

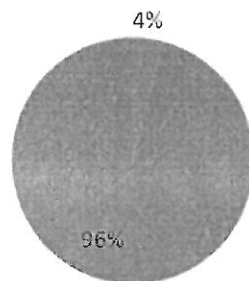
■ tak ■ nie

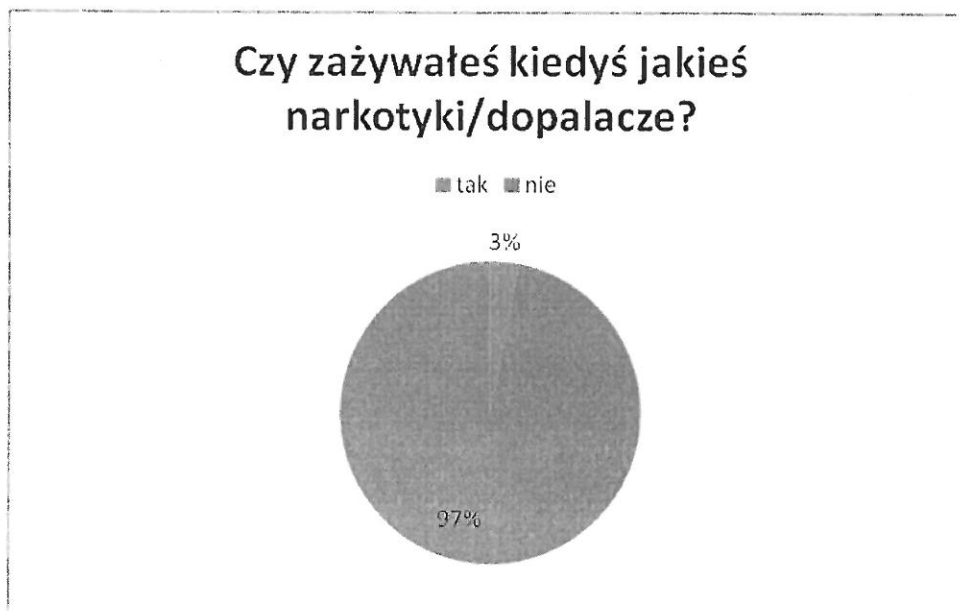
Uczniowie zapytani zostali także o to, czy zdarzyło im się osobiście zażywać narkotyki lub dopalacze. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 4% uczniów (28 osób). Jednakże w pytaniu otwartym, dotyczącym wskazania konkretnego narkotyku/dopalacza, jedynie 5 osób wskazało na marihuanę, reszta pozostawiła to pytanie bez odpowiedzi.

Czy zażywałeś kiedyś jakieś narkotyki/dopalacze?

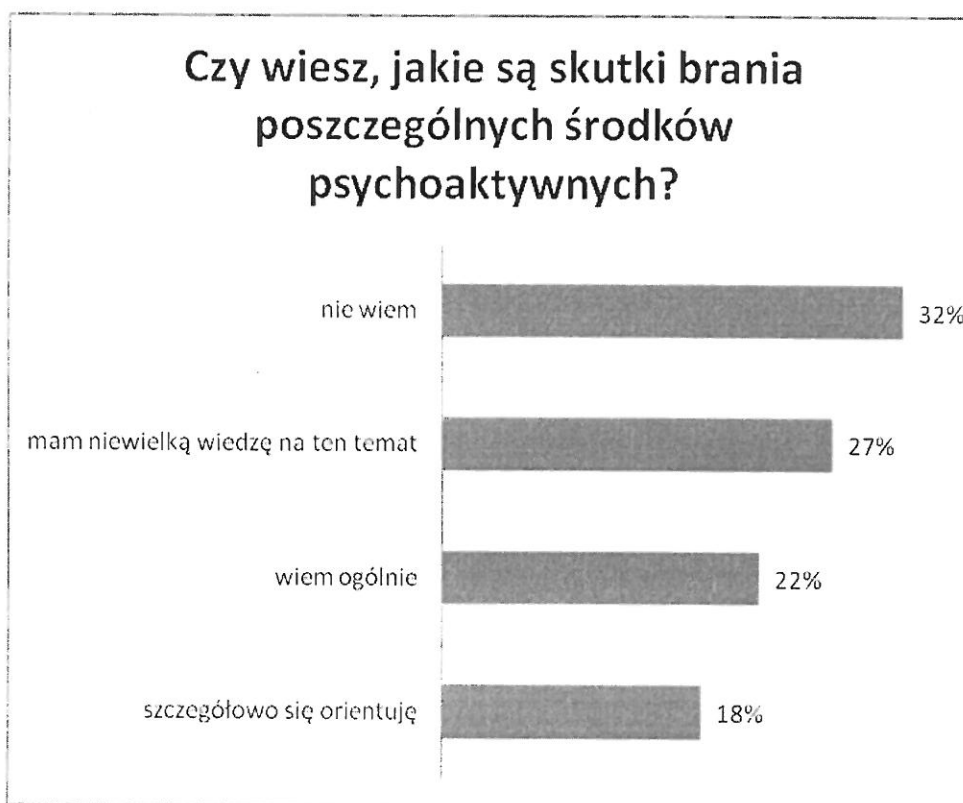
■ tak ■ nie

W grupie uczniów starszych 3% (39 osób) przyznało się do zażywania narkotyków/dopalaczy. Zapytani o rodzaj zażywanych substancji uczniowie również w głównej mierze pozostawili to pytanie bez odpowiedzi; 9 osób wskazało, iż zdarzyło im się zażyć marihuanę.

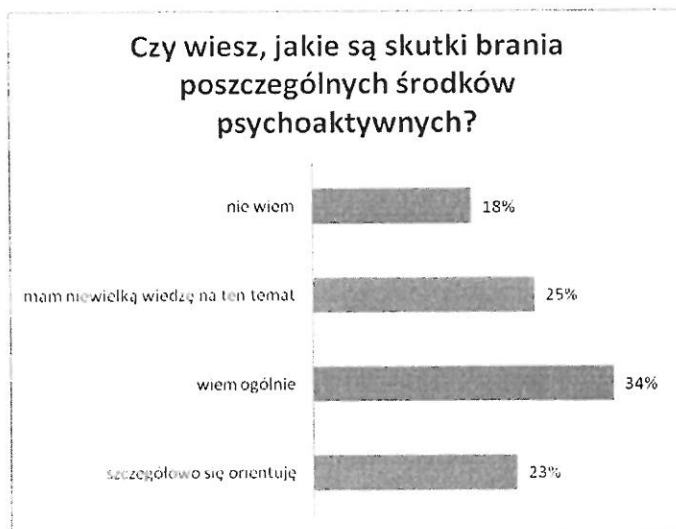

Wśród pytań skierowanych do uczniów uwzględnione zostało również pytanie o poziom wiedzy na temat skutków zażywania poszczególnych substancji psychoaktywnych. Wśród uczniów szkół podstawowych 32% badanych wskazywało, iż w ogóle nie wiedzą jakie są skutki zażywania, 27% ma niewielką wiedzę na ten temat. Łącznie 40% wskazało, iż szczegółowo lub ogólnie orientuje się, jakie skutki może mieć zażywanie tego typu substancji.

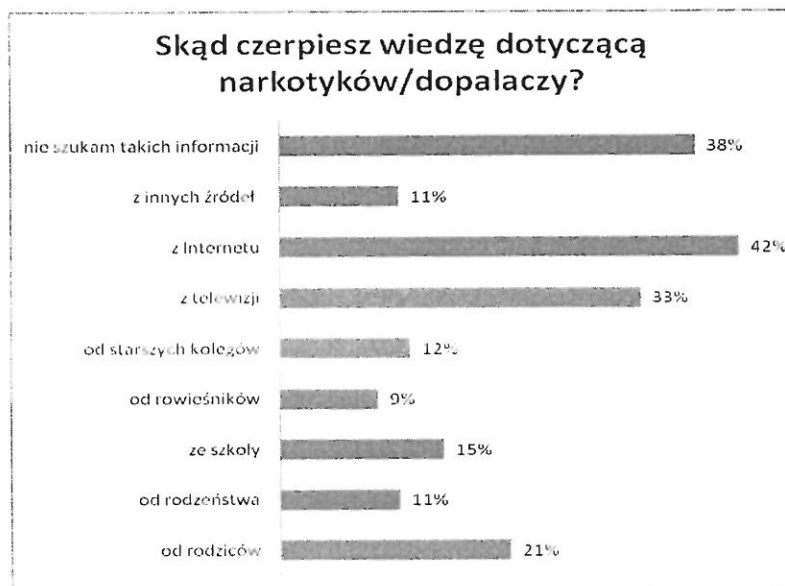

Wśród pytań skierowanych do uczniów uwzględnione zostało również pytanie o poziom wiedzy na temat skutków zażywania poszczególnych substancji psychoaktywnych. Biorąc pod uwagę

odpowiedzi starszych uczniów zauważyć można, iż deklarują oni wyższy poziom wiedzy na ten temat niż uczniowie z klas VI-VIII. Łącznie 57% badanych zaznaczyło, że szczegółowo lub ogólnie orientuje się odnośnie skutków działania substancji. 18% wskazywało na brak jakiegokolwiek wiedzy w tym zakresie.

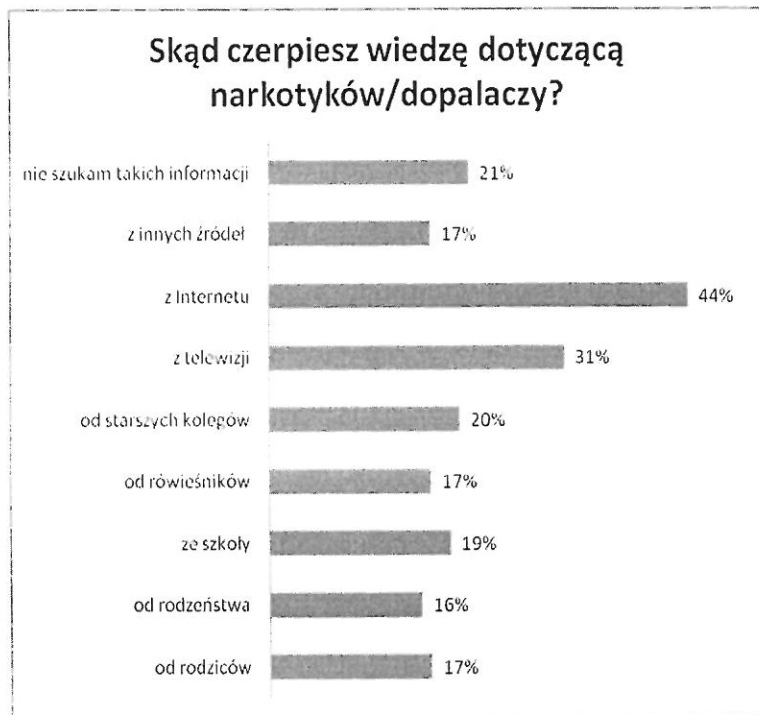

Na pytanie, z jakich źródeł uczniowie czerpią wiedzę na temat narkotyków oraz dopalaczy: 38% ankieterowanych uczniów szkół podstawowych wskazywało, iż w ogóle nie szuka tego typu informacji, natomiast dominującymi źródłami wiedzy są Internet (42%) oraz telewizja (33%).

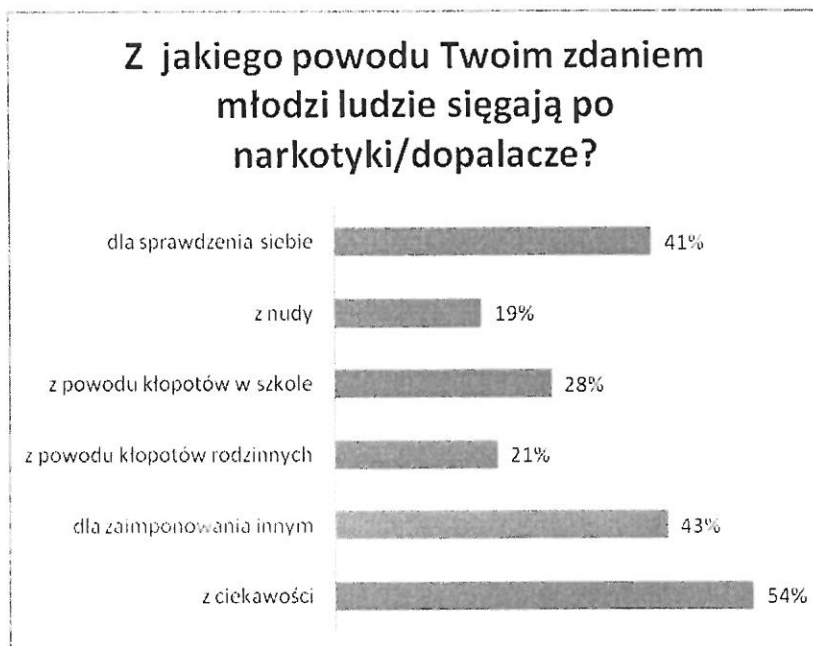

Uczniowie starsi podobnie jak w przypadku uczniów szkół podstawowych, za podstawowe źródło informacji na temat środków psychoaktywnych uznali Internet (44%) oraz telewizję.

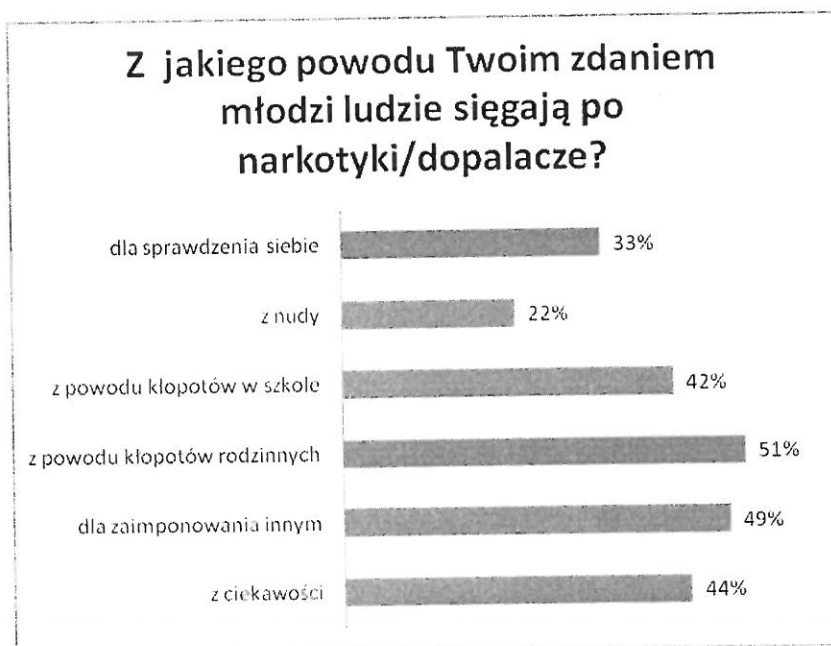

Wśród pytań skierowanych do uczniów uwzględnione zostało również pytanie o opinię na temat powodów sięgania po substancje psychoaktywne. Zdaniem młodszych uczniów głównymi powodami sięgania po tego typu substancje są ciekawość (54%), chęć imponowania innym (43%), oraz chęć sprawdzenia siebie (41%). Rzadziej uczniowie wskazywali na kłopoty rodzinne lub szkolne (odpowiednio 21% i 28%), z kolei najmniejszy odsetek badanych wskazywał na sięganie po tego typu substancje z powodu nudy.

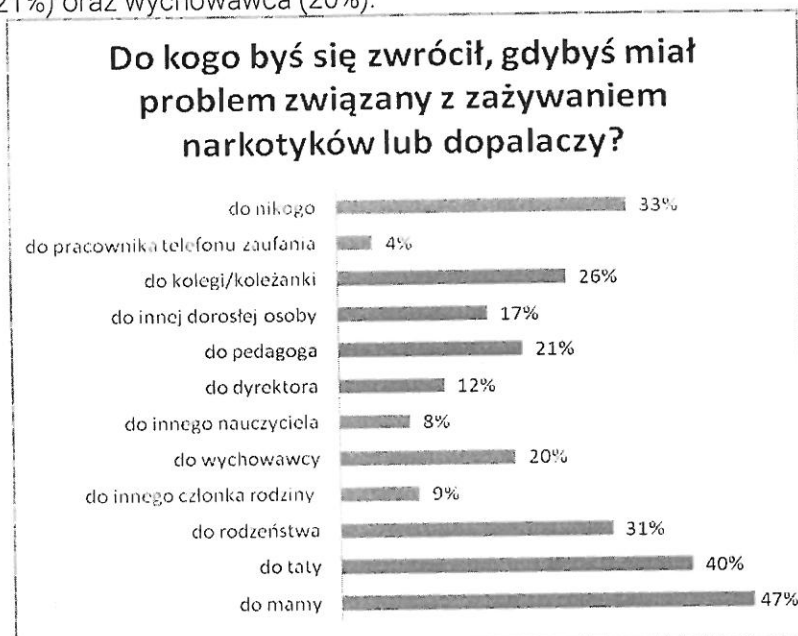

Z kolei ponad połowa badanych uczniów szkół ponadpodstawowych jako główny powód sięgania po substancje psychoaktywne wskazała kłopoty rodzinne (51%). Jest to odpowiedź, która pokazuje największą różnicę między odpowiedziami uczniów młodszych (jedynie 21%

uczniów szkół podstawowych wskazało tę właśnie odpowiedź). W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na chęć imponowania innym (49%), ciekawość (44%) oraz kłopoty w szkole (42%).

W ostatnim pytaniu uczniowie wskazywali do kogo zwróciliby się, gdyby mieli problemy związane z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy. Największym zaufaniem uczniowie klas VI-VIII darzą rodziców (łącznie 87% badanych wskazywało, iż szukałoby pomocy u mamy bądź taty). Niepokojącym symptomem może być fakt, iż kolejną odpowiedzią pod względem ilości wskazań była odpowiedź „do nikogo”(33%). Wśród osób spotykanych na co dzień w szkole, u których także można szukać pomocy największym zaufaniem uczniów zostali obdarzeni: pedagog szkolny (21%) oraz wychowawca (20%).

Starsi uczniowie najczęściej wskazywali rodziców jako osoby, u których szukaliby pomocy (39% mama, 37% tata), podobnie jednak jak w przypadku młodszych kolegów, niepokojący może być fakt, że aż 41% badanych uczniów wskazało, że nie szukałoby pomocy nigdzie.

Wydaje się, że przeprowadzona w badaniach diagnoza jest komplementarna z danymi otrzymanymi od instytucji działających na terenie gminy i powiatu prudnickiego w zakresie uzależnień. Dane dotyczące zjawiska narkomanii zebrano z następujących instytucji:
 Komendy Powiatowej Policji,
 Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
 Ośrodka Pomocy Społecznej,
 Prokuratury Rejonowej w Prudniku.

Lp		2017 r.	2018 r.
1	Ilość przypadków przy rozpowszechnianiu narkotyków wśród młodzieży oraz dorosłych	4 przypadki	1 przypadek
2	Rodzice osób eksperymentujących /zażywających narkotyki korzystający z pomocy KPP Prudnik	9 osób	11 osób
3	Ilość spraw związanych z rozpowszechnieniem narkotyków wśród młodzieży i dorosłych	40 spraw	39 spraw

Z danych przedstawionych przez Komendę Powiatową Policji wynika, że działania w porównaniu roku 2017 do 2018 są na zbliżonym poziomie. Niepokojąca jest ilość spraw związanych z rozpowszechnieniem narkotyków wśród młodzieży i dorosłych pozostająca w analizowanym okresie na poziomie około 79 spraw.

Lp		2017 r.	2018 r.
1	Ilość osób, które mają problemy z powodu brania narkotyków zgłaszających się do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej	18 osób	29 osób
2	Ilość osób w wieku szkolnym z terenu gminy Prudnik zwracających się o pomoc do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej	27 osób	42 osoby
3	Rodzice osób eksperymentujących z narkotykami lub zażywającymi narkotyki zgłaszających się do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej	3 rodziców	6 rodziców

Niepokojące dane przedstawił Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, według którego ilość osób, które mają problemy z powodu brania narkotyków zgłaszających się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz ilość osób w wieku szkolnym z terenu gminy Prudnik zwracających się o pomoc do Ośrodka wzrosła w analizowanym okresie o 40%.

W ramach danych zebranych przez Ośrodek Pomocy Społecznej zanotowano iż, instytucja nie prowadzi osobnej ewidencji osób uzależnionych od narkotyków, a także nie prowadzi ewidencji spraw związanych z rozpowszechnianiem narkotyków wśród młodzieży i dorosłych. Jednakże w ewidencji Ośrodka Pomocy Społecznej są rodziny, które wykazały, iż jednym z powodów trudnej sytuacji życiowej jest problem narkomanii, w roku 2017 były to 2 rodziny, natomiast w roku 2018 była to 1 rodzina.

Natomiast Prokuratura Rejonowa w Prudniku w roku 2017 prowadziła 8 postępowań (przeciwko 8 osobom) natomiast w roku 2018 – 6 postępowań przeciwko 7 osobom podejrzanym o przestępstwo z art. 59 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (handel narkotykami).

Problem narkotykowy jest postrzegany jako coraz bardziej zagrażający współczesnym nastolatkom. Podobne wnioski można wysnuć analizując badania przeprowadzane wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu gminy Prudnik, gdzie zdecydowana większość badanych jest zdania, że nietrudno jest w okolicy uzyskać dostęp do narkotyków lub dopalaczy.

Bardzo niepokojące mogą być odpowiedzi uczniów, z których wynika, że aż 63% uczniów szkół ponadpodstawowych oraz 23% uczniów klas VI – VIII szkół podstawowych wskazywało, że ich zdaniem uczniowie w ich szkole zażywają narkotyki. W odniesieniu do dopalaczy zdecydowanie mniej osób udzieliło odpowiedzi twierdzącej – 10% w przypadku szkół podstawowych, 13% w przypadku szkół ponadpodstawowych.

Młodzież sięga po różnego rodzaju środki psychoaktywne z ciekawości czy chęci zaimponowania innym, często motywowana informacjami z niezetelnych źródeł. Warto zadbać, aby rozmowy w szkole na temat zagrożeń związanych ze środkami psychoaktywnymi prowadzili przeszkoleni fachowcy, którzy będą w stanie zweryfikować żywione przez uczniów przekonania. Odurzanie się bywa także sposobem na radzenie sobie z konfliktami z rodzicami buntujących się nastolatków oraz problemami w szkole. Szczególnie wyraźnie można to zaobserwować wśród uczniów starszych, gdzie jako powód sięgania po tego typu substancje młodzież bardzo często wskazywała na kłopoty w szkole, czy też w domu. Dla lepszego

zobrazowania, poniżej zaprezentowano ponownie zestawienie odpowiedzi uczniów temat powodów sięgania po narkotyki/dopalacze.

Spory procent młodych ludzi traktuje środki psychoaktywne jako metody pomocne w rozwiązaniu problemów, gdyż nie znają innych sposobów na przezwyciężenie pojawiających się trudności. W takim przypadku dobrym pomysłem może być organizowanie w szkołach w gminie warsztatów w zakresie radzenia sobie ze stresem. Głównym celem takich zajęć byłaby nauka konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem i takiego reagowania w sytuacjach stresujących, które zmniejszy prawdopodobieństwo podejmowania zachowań ryzykownych, jako metody na odreagowanie stresu i negatywnych emocji. Dodatkowo zorganizowanie warsztatów w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych z metod efektywnego uczenia się, pozwoli zniwelować stres szkolny i przyczyni się do poprawy osiągnięć szkolnych, a tym samym zwiększenia kompetencji i wiary ucznia w siebie.

Ponadto pożądane byłyby warsztaty psychoprofilaktyczne dla uczniów (szczególnie z tematów dotyczących zażywania marihuany, dopalaczy, ale także alkoholu czy e-papierosów) które obaliły by popularne mity na temat tych używek. Celem takich warsztatów byłoby także uświadamianie młodym ludziom natychmiastowych strat, w związku z używaniem i nadużywaniem powyższych środków. Niepokojącym faktem jest również to, że uczniowie bardzo często wskazywali, że w przypadku potrzeby szukania pomocy nie zwróciliby się do nikogo.

Warto zatem zadbać, aby zwiększać wśród uczniów poczucie akceptacji tak, aby czuli, że w sytuacjach występowania różnych problemów, mogą liczyć na pomoc ze strony osób dorosłych, także pracowników szkoły.

Diagnoza problemów alkoholowych

Rozdział I Alkohol w życiu mieszkańców Gminy Prudnik w roku 2022 opinia młodzieży

Młodzi ludzie uważają picie alkoholu za rzecz normalną mało zagrażającą im zdrowiu i życiu. Toteż poszukiwaliśmy odpowiedzi na pytanie: „kto, kiedy i gdzie?”. Zdecydowana większość młodzieży próbowała napojów alkoholowych a średnia wieku inicjacji alkoholowej (rozumianej jako picie alkoholu i odczuwanie jego działania) to -14 lat i 5/6 miesięcy.

Czy próbowałeś w swoim życiu alkoholu?

wiek	TAK	NIE
do 13 lat	33%	67%
do 15 lat	72%	28%
ponad 17 lat	93%	7%

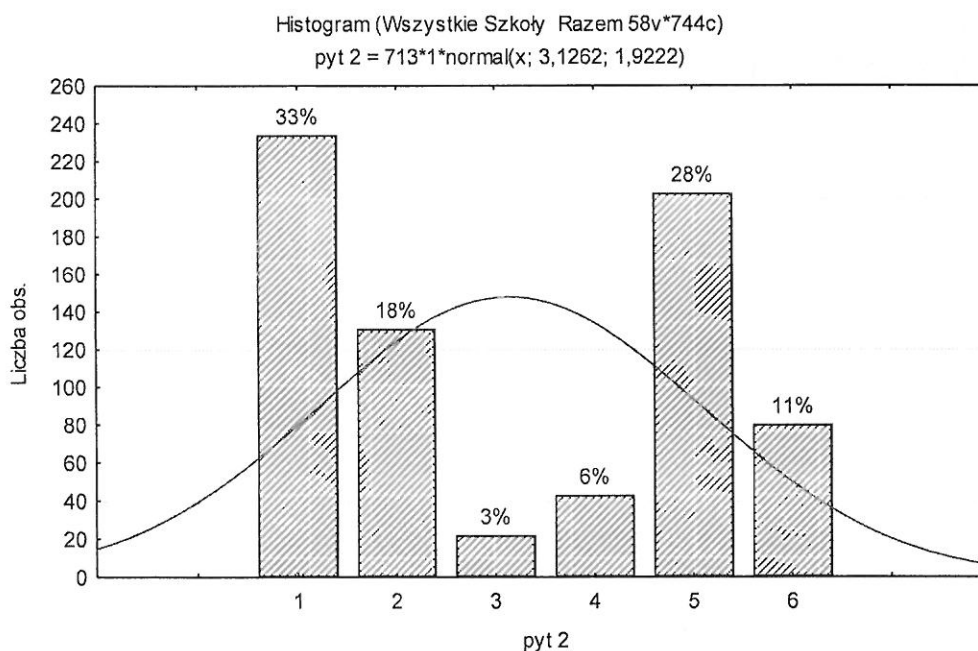
Próbowało alkoholu 69% badanej próby.

Picie młodzieży jest, zatem wciąż zjawiskiem związanym w większości z rozwojem odznaczającym się tym, że zaczyna się najczęściej w okresie dzieciństwa (i w większość trwa), nasilając się do osiągnięcia dorosłości. Zdecydowana większość młodzieży pije alkohol ze swoimi kolegami.

Tak kształtują się odpowiedzi na pytanie „kto poczęstował Cię po raz pierwszy?”:

- koledzy 30%;
- sam sięgnąłem po alkohol 16%;
- rodzice 11%;
- rodzeństwo 4%.

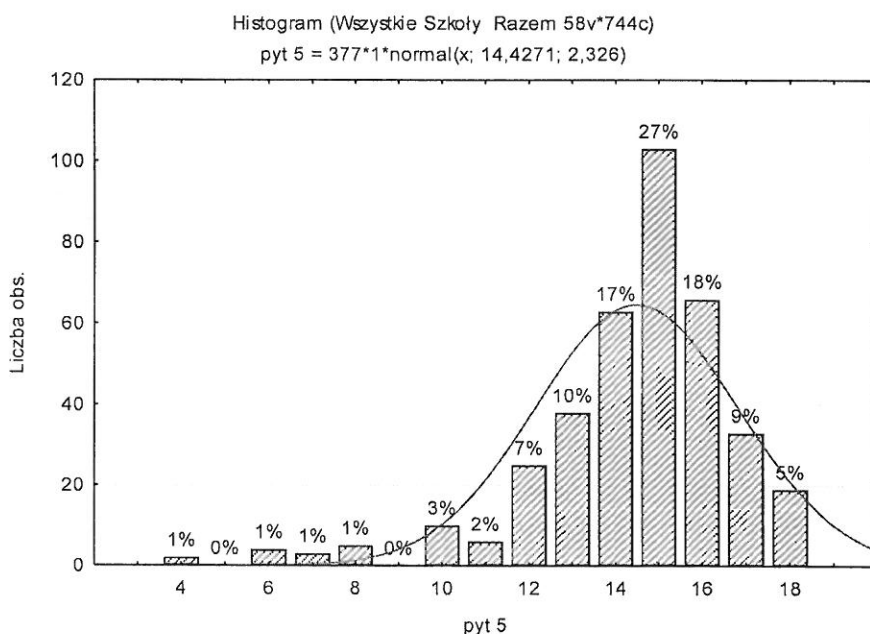
W jakich okolicznościach próbowałeś po raz pierwszy alkoholu?

1. w swoim domu – 33%
2. w domu kolegi – 18%
3. w barze lub pubie – 3%
4. w dyskotecy, na koncercie – 6%
5. nigdy nie próbowałem alkoholu – 28%
6. w innych okolicznościach - 11

Pytanie czy próbowałeś alkoholu różni się od pytania, ile miałeś lat, kiedy po raz pierwszy napiłeś się tyle alkoholu, że poczułeś jak on działa. Wiadomo, że do odczucia smaku (spróbowania) wystarczy niewiele a żeby poczuć działanie trzeba wypić go zdecydowanie więcej.

Wiek i ilość osób po inicjacji alkoholowej

Alkohol, który najczęściej towarzyszy młodzieży w pierwszym kontakcie to piwo:

- piwo - 32%;
- wódka - 19%;
- szampan - 7%;
- wino - 9%.

To, co z pewnością chroni młodzież przed piciem alkoholu to dostępność. Co rozumiemy jako możliwość zakupu, okazjonalność picia i możliwości finansowe.

Co do okazjonalności picia alkoholu przez młodzież, wyniki są następujące:

- częściej niż 1 raz w tygodniu – 9%;
- 1 raz w tygodniu – 8%;
- 1 raz w miesiącu lub częściej – 18%;
- rzadziej niż raz w miesiącu lub nigdy – 61%.

Czy na terenie twojej miejscowości osoba nieletnia może kupić alkohol?

- tak, bez problemów – 16%;
- tak, ale jest to utrudnione – 15%;
- nie, nie ma takiej możliwości – 22%;
- nic nie wiem na ten temat – 45%.

Czy finansowo stać cię na zakup alkoholu?

- tak – 81%;
- nie – 19%.

Picie problemowe

Należy pamiętać, że młodzież w okresie dojrzewania częściej miewa problemy z alkoholem z powodu pojedynczego epizodu niż picia przewlekłego. Jednak problemy wynikające z odurzenia alkoholem, mogą być różne – bijatyki z kolegami, agresja przeciw osobom znaczącym, prowadzenie samochodu po pijanemu, branie innych narkotyków. Aby omówić picie problemowe wcześniej omówimy i wyjaśnimy pięć form stykania się człowieka z alkoholem:

- abstynencji;
- picia względnie bezpiecznego;
- picia ryzykownego;
- picia szkodliwego;
- picia przymusowego – sytuacji uzależnienia.

Abstynencja – styl życia reprezentowany przez ok. 8% dorosłych w Polsce. Całkowicie wyklucza wszelkie ryzyko alkoholowe, choć niekiedy utrudnia w pewnym stopniu kontakty społeczne w środowiskach o zdecydowanie odmiennej tradycji.

Picie względnie bezpieczne – picie uwzględnia ilość czasu i miejsce, stosuje się do reguł naukowych, przestrzega przepisów prawa (np. nie pije gdy ma jechać samochodem), używa alkoholu raczej symbolicznie i rzadko.

Picie ryzykowne – pijący nie bierze pod uwagę okoliczności. Pije przekraczając wyraźnie barierę nietrzeźwości (upija się) nie troszcząc się o ewentualne skutki swego zmienionego stanu psychofizycznego. Naraża się na nieoczekiwane wydarzenia – wypadki, kompromitacje, nawet zatrucie alkoholowe. Pomiędzy epizodami upicia może nawet rzadko korzystać z alkoholu. Brak kompetencji w posługiwaniu się alkoholem.

Picie szkodliwe – polega na systematycznym nadużywaniu alkoholu, przekraczaniu miary ilościowej. W sposób systematyczny pijący doznaje strat, szczególnie zdrowotnych, choć jego psychika skutecznie broni się przed uznaniem tego faktu. Wiele szkód społecznych i wielorakie zaburzenia.

Picie przymusowe – charakteryzuje osoby uzależnione. W różnych fazach choroby ma rozmaity charakter. Jego zasadniczą cechą jest niemal całkowity brak kontroli. Picie zatrzymuje się samo po długich ciągach alkoholowych lub staje się stałym zachowaniem umożliwiającym funkcjonowanie, ale jednocześnie stale niszczącym organizm i otoczenie społeczne chorego.

Każde użycie alkoholu do 18 roku życia uważam za nadużycie prawne i rozwojowe.

Ile razy zdarzyło Ci się pić napoje alkoholowe ?

Dane dla całej badanej populacji:

w ciągu:	ani razu	1 - 2 razy	3 - 5 razy	10 - 20 razy	30 razy	ponad 30
całego życia	30%	14%	15%	11%	6%	14%
ostatniego roku	36%	13%	12%	15%	3%	4%
ostatnich 30 dni	53%	18%	12%	3%	0,5%	0,8%
ostatnich 7 dni	70%	15%	3%	0,4%	0%	0,2%

Rozkład zmian konsumpcji napojów alkoholowych w ciągu ostatnich 7 dni.

	ani razu	1 - 2 razy	3 - 5 razy	10 - 20 razy	30 razy	ponad 30
13 - lat	85%	0,9%				
15 - lat	73%	12%	1%			
Ponad 17 lat	55%	27%	6%	1%	0%	1%

Z pewnością grupą ryzyka można nazwać młodzież niepełnoletnią, która pije alkohol 1 – 2 razy w tygodniu lub częściej. Dla grupy:

- 13-latków to jest; 0,9%;
- 15-latków to jest; 12%;
- ponad 17 roku życia to jest 27% razem – 35%;
- 13% badanej młodzieży upiło się w ciągu 30 dni przed badaniem.

Czy upiłeś się w ciągu ostatnich 30 dni?

wiek	TAK
do 13 lat	1,4%
do 15 lat.	10%
powyżej 17 lat	25%

Korzystanie z picia alkoholu przed ukończeniem 18 roku życia zawsze przynosi straty w życiu człowieka, a upicie się szczególnie. Z nadużywaniem alkoholu mamy do czynienia zawsze wtedy, kiedy ktoś pije go zbyt dużo czy to w samotności, czy to w czasie przyjęcia bądź przy innej okazji.

Wszystko, co łączy się z nadużywaniem alkoholu to ilość wypijanego alkoholu i częstotliwość picia, a także niekorzystne efekty picia. Picie alkoholu staje się problemem, kiedy istotnie wpływa na stosunki w szkole czy miejscu pracy, relacje z rodzicami, rodziną i rówieśnikami lub wiąże się kłopotami z policją oraz konfliktami z innymi instytucjami i autorytetami. Trudno jednak przyjąć

to za fakt, kiedy dotyczy to osób niepełnoletnich. W ich przypadku każde użycie jest nadużyciem. Przepuszczenia młodzieży co do picia alkoholu w przyszłości bardziej przeważa w kierunku „na pewno nie i raczej nie” niż „na pewno tak i raczej tak”.

Czy przypuszczasz, że będziesz pił napoje alkoholowe w przyszłości?

w ciągu	na pewno nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	na pewno tak
najbliższych 12 miesięcy	31%	14%	17%	17%	17%
najbliższych 30 dni	36%	13%	16%	15%	10%
najbliższych 7 dni	49%	15%	15%	6%	5%

Także trzeba zauważyć, że młodzież w Gminie Prudnik:

- niczego się nie obawia gdy nie pije z innymi - 87%;
- że będą się śmiali - 2%;
- że nie będą przez nich lubiani - 4%;
- że będą mniej dorosły - 1%.

Rozdział II Alkohol w życiu mieszkańców Gminy Prudnik w opinii dorosłych

Za największy problem mieszkańcy Gminy Prudnik w roku 2022 uważają bezrobocie i co z pewnością ma z tym związek spadek stopy życiowej. Problemy alkoholowe dorośli mieszkańcy określają na czwartym miejscu, wyżej niż narkomanie, którą widzą na siódmym miejscu podanych problemów społecznych. Widoczny jest też jest w tych badaniach dostrzegalny kłopot związany z wartościami i kryzysem moralnym.

Który z problemów społecznych uważa Pan/i za największe w Gminie Prudnik(oceń w skali od 1 do 6, gdzie 1 najmniejszy a 6 największy problem)

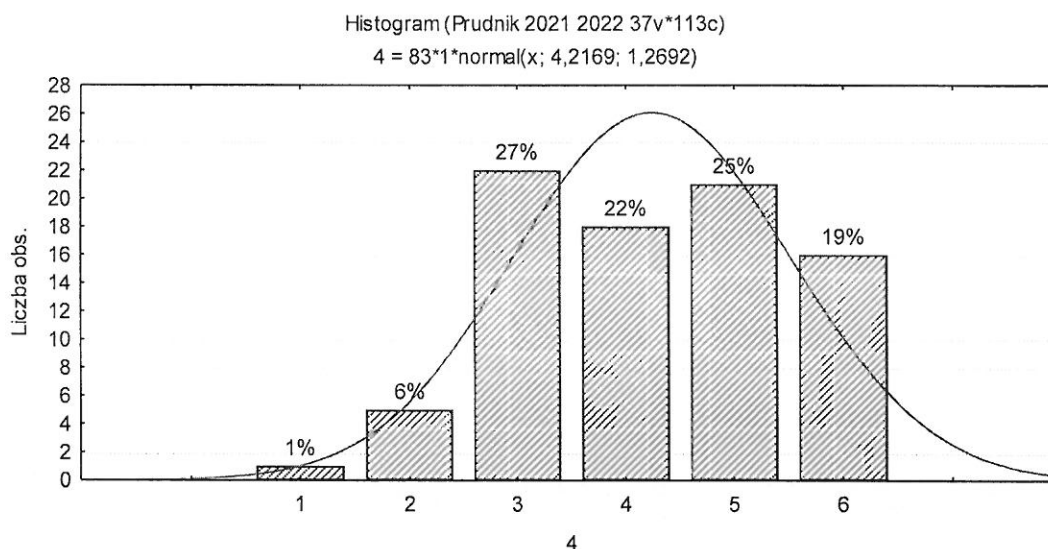
Hierarchia problemów społecznych w opinii mieszkańców Gminy Prudnik (w skali od 1 do 6, gdzie 1 najmniejszy a 6 największy problem):

1. spadek stopy życiowej (4,34)
2. skutki pandemii (4,30)
3. bezrobocie (4,26)
4. alkoholizm (4,21)
5. kryzys moralny (3,89)
6. sytuacja mieszkaniowa (3,60)
7. zły stan zdrowia społeczeństwa (3,55)
8. zanieczyszczenie środowiska (3,06)

- 9. narkomania (3,03),
- 10. przestępczość gospodarcza (2,47)
- 11. aids (1,57)

Czy wiedziałby Pan/Pani gdzie szukać pomocy, gdy ktoś bliski miałby problem z alkoholem?
81% ankietowanych osób dorosłych wiedziałoby gdzie szukać pomocy w razie potrzeby w związku z problemem alkoholowym

Problem alkoholizmu z podziałem procentowym, ilości osób punktujących (w skali od 1 do 6, gdzie 1 najmniejszy a 6 największy problem) - średnia ocena (4,21).

Sondaż dotyczący rodzaju oddziaływań profilaktycznych zmniejszających zagrożenia związane z piciem alkoholu czy też brania innych substancji psychoaktywnych przez młodzież. Za najbardziej skuteczną metodę dorośli mieszkańcy Prudnika w badaniu z 2022 roku, upatrują w egzekwowaniu od sprzedawców napojów alkoholowych przestrzegania prawa co do zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 lat.

Oto rodzaje działań w kolejności, według Mieszkańców Gminy Prudnik w roku 2022, (w skali od 1 do 6, gdzie 1 najmniejszy a 6 największy problem).

1. Egzekwowanie od sprzedawców napojów alkoholowych przestrzegania prawa, co do zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 lat - średnia ocena (5,35).
2. Udostępnianie możliwości do prowadzenia zdrowego stylu życia (edukacja w dziedzinie zdrowia i ekologii, miejsca do uprawiania sportu, tereny rekreacyjne i inne)- średnia ocena (5,31).
3. Uczenie rodziców umiejętności rozmawiania z dzieckiem i udzielania mu wsparcia w trudnych sprawach - średnia ocena (5,17).
4. Uczenie młodzieży umiejętności pokonywania trudności życiowych na trzeźwo, bez picia alkoholu - średnia ocena (5,13).
5. Tworzenie miejsc do zabawy i wypoczynku bez alkoholu (kluby, świetlice itp.) - średnia ocena (5,07).

6. Podwyższenie wieku uprawniającego do zakupu alkoholu do 21 roku życia - średnia ocena (5,02).
7. Udzielanie konsultacji i wsparcia dla rodziców, których dzieci się upijają - średnia ocena (4,97).
8. Uczenie młodzieży umiejętności odmawiania picia alkoholu w sytuacji nacisku innych osób - średnia ocena (4,96).
9. Uczenie młodzieży umiejętności pomagania kolegom, którzy mają problem z pićm alkoholu lub braniem narkotyków - średnia ocena (4,81).
10. Jakiego rodzaju tematyka miałyby być podjęta przez pedagoga, wychowawcę lub innych specjalistów?
  - relacja rodzic – dziecko – 48%;
  - zażywanie środków uzależniających – 40%;
  - agresja u dzieci i młodzieży – 36%;
  - wpływ mediów na rozwój dziecka - 24%;
  - przemoc w rodzinie – 24%;
  - gry komputerowe a rozwój dziecka – 22%;
  - radzenie sobie z trudnymi sytuacjami – 22%;
  - metody wychowawcze wobec dzieci – 14%;
  - alkoholizm w rodzinie - 10%;
  - niebezpieczeństwo – sekty - 1%.

Czy profilaktyka i terapia rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Prudnik daje korzystne zmiany?

- tak – 17%;
- nie – 14%;
- nie wiem – 60%.

85% badanych oczekuje od władz lokalnych działań służących ograniczeniu problemów alkoholowych.

Z czyjej pomocy najchętniej skorzystałby Pan/i w związku z problemem alkoholowym?

- Policjanta – 0,8%;
- Lekarza – 12%;
- Księdza – 0,8%;
- pracownika socjalnego – 0,8%;
- terapeuty – 85%;
- kuratora – 0,8%.

Rozdział III. Inne substancje psychoaktywne w życiu mieszkańców Gminy Prudnik rok 2022

Podrozdział 1. Postawy dorosłych i młodzieży wobec substancji psychoaktywnych

Próbując określić postawy wobec narkotyków zadaliśmy identyczne pytania badanej młodzieży jak i osobom dorosłym. Dotyczyły one wiedzy o chorobie, szkodliwości i osiągnięciu korzyści.

Czy osoby o silnej woli mogą od czasu do czasu używać narkotyków bez groźby uzależnienia?

	tak	nie	nie wiem
Populacja młodzieży	15%	30%	54%
Populacja dorosłych	4%	70%	16%

Czy okazjonalne palenie marihuany jest groźne w skutkach dla zdrowia psychicznego człowieka?

	tak	nie	nie wiem
Populacja młodzieży	15%	30%	54%
Populacja dorosłych	4%	70%	16%

Czy korzystanie z narkotyków może czasem pomóc w rozwiązaniu problemów?

	tak	nie	nie wiem
Populacja młodzieży	12%	53%	34%
Populacja dorosłych	0,6%	48%	0%

Czy amfetamina bądź inne narkotyki mogą w niektórych okolicznościach pomóc w osiągnięciu sukcesów życiowych?

	tak	nie	nie wiem
Populacja młodzieży	11%	51%	36%
Populacja dorosłych	10%	73%	9%

Istnieją powody, które popychają młodych ludzi do podejmowania decyzji o braniu narkotyków. Nastolatki lubią dominować, demonstrować „dorosłość”, jeżeli nie potrafią wykazać się w sposób społecznie akceptowany będą to robić inaczej. Naśladując takie zachowania jak picie alkoholu, branie narkotyków. Dla wielu oznacza to dostęp do pieniędzy i wolnego czasu, co sprzyja życiu nawykowemu. Te i inne jeszcze czynniki (takie jak niepewność i kompleks niższości, słabe osiągnięcia w nauce, stres, samotność oraz złe stosunki rodzinne, głośna sprawa dopalaczy) sprzyjają powstawaniu problemów alkoholowo – narkotycznym (substancja jest tu sprawą drugorzędną, ważny jest skutek – zmiana nastroju, notuje się coraz większą liczbę politoksykomanów). Bardzo interesujące wydaje się porównanie odpowiedzi osób dorosłych i młodzieży dotyczące powodów zażywania narkotyków przez młodzież.

Jak myślisz, z jakich powodów młodzież zażywa narkotyki? Osoby dorosłe uważają, że przyczyną sięgania przez młodzież po narkotyki jest:

- by zaimponować innym - 38%;
- aby zapomnieć o swoich problemach - 22%;
- żeby się lepiej bawić - 16%;
- aby dopasować się do reguł, zasad panujących w grupie (wszyscy tak robili) - 15%.

Młodzi ludzie uważają, że przyczyną sięgania przez młodzież po narkotyki jest:

- by zaimponować innym - 44%;
- aby zapomnieć o swoich problemach - 33%;
- dla przyjemności - 30%;

- żeby się lepiej bawić - 23%.

Podrozdział 2. Kontakty młodzieży z narkotykami w opinii młodzieży

Ponieważ zagadnienie kontaktu młodzieży z narkotykami jest bardzo złożone i brak wyczerpującej informacji na temat brania narkotyków, każda dyskusja na temat odurzania się młodzieży substancjami narkotycznymi będzie tylko przyczynkiem do ciągłej analizy zmieniającego się zjawiska i nie może doprowadzić do ostatecznych wniosków. Warto jednak rozważyć niektóre poglądy młodzieży na ten temat. Badając problem kontaktu młodzieży z substancjami psychoaktywnymi prosiliśmy o opinie:

- czy młodzież Gminy Prudnik bywa w sytuacji, kiedy inni biorą narkotyki;
- co jest najczęściej brane przez uczniów;
- czy na terenie szkół można zakupić narkotyki;
- jak dużo i jak często korzystają z narkotyków.

Czy byłeś na imprezie na której Twoi znajomi brali narkotyki?

wiek	TAK	NIE
dla całej populacji	16%	84%
do 13 lat	2,8%	97%
do 15 lat	10%	93%
powyżej 17 lat	31%	66%

16% młodzieży Gminy Prudnik deklaruje, że było na imprezie, w której ich znajomi brali narkotyki. 20% deklaruje, że wie gdzie kupić narkotyki.

Podrozdział 3. Narkotyki najczęściej używane w opinii badanej młodzieży.

Badana młodzież uważa, że najczęściej używanym środkiem odurzającym stosowanym przez uczniów w ich szkołach jest:

- marihuana, haszysz – 36%;
- środki uspakajające stosowane bez wiedzy lekarza – 17%;
- środki wziewne (kleje, rozpuszczalniki) – 7%;
- dopalacze – 9%;
- amfetamina – 11%;
- ekstazy – 5%;
- inne narkotyki – 7%.

Marihuana jest najczęściej używanym obecnie środkiem narkotycznym (z wyłączeniem legalnych środków odurzających) w Polsce.

Podrozdział 4. Narkotyki w szkole w opinii badanej młodzieży

Młodzież biorąca udział w badaniu odpowiadając na pytanie czy sądzisz, że na terenie Twojej szkoły można kupić narkotyki odpowiadała następująco:

- tak, bez problemów – 8%;
- tak, ale jest to utrudnione – 6%;
- nie ma takiej możliwości – 23%;
- nie wiem – 62%.

Pytanie dotyczące handlu narkotykami zostało w kwestionariuszu ankiety sformułowane „Czy kiedykolwiek proponowano Ci w szkole zakup narkotyków?”. Młodzież odpowiadając na to pytanie zdecydowanie zaprzecza – (93%) badanych:

- nie, nigdy – 93%;
- raz – 3%;
- kilka razy – 2%;
- wielokrotnie – 0,8%.

Podrozdział 5. Kontakty młodzieży z narkotykami w opinii badanej młodzieży

Czy kiedykolwiek próbowałeś jakiegoś narkotyku?

wiek	TAK	NIE
dla całej populacji	20%	80%
do 13 lat	0,4%	99%
do 15 lat.	6%	94%
powyżej 17 lat	26%	74%

Jak często używasz poniższych środków psychoaktywnych ?

środek	próbowałem tylko raz	czasami	często	bardzo często
marihuana, haszysz	42 os.	52 os.	9 os.	5 os.
amfetamina	11 os.	3 os.		
ekstazy	4 os.			
kokaina	6 os.	5 os.		
Środki wziewne kleje, rozpuszczalniki	8 os.	3 os.	1 os.	
dopalacze	3 os.		1 os.	
halucynogeny	5 os.			
Inne narkotyki	7 os.	3 os.	1 os.	9 os.

Młodzież która deklaruje, że nigdy nie używała tych substancji:

- marihuana, haszysz – 85%;
- amfetamina – 98%;
- kleje, rozpuszczalniki – 98%;
- dopalacze – 99%;
- halucynogeny – 99%;
- ekstazy – 99%;
- kokaina – 98%;
- inne narkotyki – 97%.

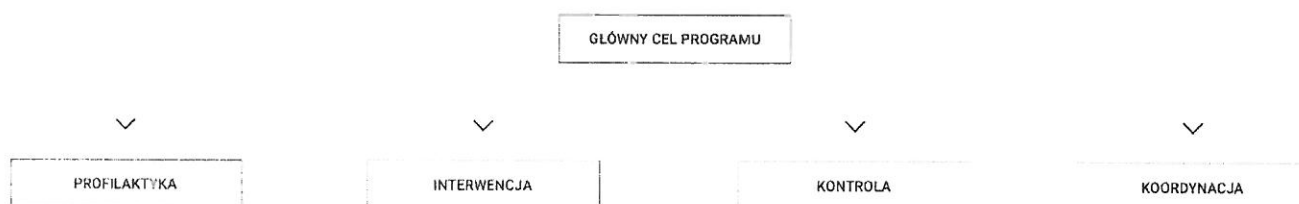
PROGRAM

Główny cel programu

Głównym celem Programu jest zapobieganie uzależnieniom poprzez systematyczną realizację różnych form oddziaływań skierowanych do społeczności lokalnej oraz niwelowanie skutków wynikających z problemów uzależnień poprzez zapewnienie pomocy specjalistycznej.

Cele szczegółowe Programu

Program składa się z czterech obszarów – profilaktyka, interwencja, kontrola, koordynacja.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków

Profilaktyka

Pod terminem profilaktyki uzależnień rozumiemy świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią. Profilaktyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem albo nadużywaniem substancji psychoaktywnych polega na eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania tych substancji lub ich osłabianiu / kompensowaniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących.

Szczegółowe działania:

- finansowanie programów edukacyjnych dotyczących problematyki przemocowej;
- udział w kampaniach społecznych organizowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, stowarzyszenia działające na rzecz osób krzywdzonych i chorych związanych z tematyką przemocy w rodzinie;
- doposażenie świetlic opiekuńczo – wychowawczych oraz biura Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych;
- utworzenie na terenie miasta placówki wsparcia dziennego;
- działalność świetlic opiekuńczo - wychowawczych prowadzonych na terenie gminy Prudnik;
- wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu;
- finansowanie programów profilaktycznych o charakterze edukacyjnym w placówkach oświatowych dla dzieci, młodzieży i rodziców;
- udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach mających na celu promowanie zdrowego stylu życia skierowanych głównie do mieszkańców gminy;
- wspieranie programów promujących zdrowy styl życia realizowanych przez kluby sportowe, jako alternatywna propozycja spędzania czasu wolnego;

- organizowanie szkoleń z zakresu rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu, narkomanii i przemocy;
- wdrożenie i realizacja programów terapeutyczno–edukacyjnych do szkół podstawowych i ponadpodstawowych;
- finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży objętych organizowanie zajęć dla rodziców – podnoszenie ich kompetencji wychowawczych;
- informacja w lokalnej prasie i mediach społecznościowych na temat działań podejmowanych na terenie gminy Prudnik w zakresie problemów alkoholowych i innych.
- zakup i upowszechnianie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień i lokalnym systemie pomocy.
- doposażenie bibliotek szkolnych w publikacje na temat uzależnień;

Interwencja

Dostęp do opieki specjalistycznej jest jednym z podstawowych praw człowieka. Jeśli chodzi o osoby uzależnione, to ich prawem jest dostęp do odpowiedniej dla nich formy terapii uzależnień. Ważną i często podnoszoną kwestią jest tworzenie form pośrednich pomiędzy poradnią leczenia uzależnień a ośrodkiem stacjonarnym. Formy pośrednie to, m.in. oddziały dzienne, punkty dziennego pobytu, centra integracji społecznej, kluby abstynenta.

Szczegółowe działania:

- zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz członków rodzin, w których występuje przemoc fizyczna, psychiczna poprzez organizowanie i finansowanie dodatkowych zajęć lub sesji terapeutycznych pomoc sprawcom i ofiarom osób związanych z problemem alkoholowym oraz narkotykowym uzależnionym i współuzależnionym - szkolenie profesjonalistów i praktyków pracujących z uzależnionymi i ich rodzinami, tworzących lokalną koalicję trzeźwościową;
- pomoc w prowadzeniu grup samopomocowych dla uzależnionych i współuzależnionych;
- działania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkotykowych, związane z realizacją zadań, a przede wszystkim podejmowanie interwencji w stosunku do uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków a także wobec członków rodziny w celu zmotywowania ich do podjęcia leczenia odwykowego poprzez wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”, wydawanie opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach występowania nadużywania alkoholu, prowadzenie dokumentacji;
- motywowanie osób zgłoszonych do podjęcia dobrowolnego leczenia;
- kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badanie przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatrę) celem wydania opinii i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
- przygotowywanie dokumentacji wraz z opinią biegłych, kierowanie wniosku do sądu rejonowego;
- świadczenie pomocy psychologicznej, terapeutycznej oferowanej przez Poradnię Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu;
- prowadzenie zajęć psychologicznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocy domowej w placówkach oświatowych gminy (w szkołach na terenie Gminy Prudnik);
- prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego w tym udzielanie poradnictwa w ramach współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej dla ofiar przemocy w rodzinie, motywowanie ich do działania;
- prowadzenie zajęć psychologicznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocy domowej w placówkach oświatowych gminy (w szkołach na terenie Gminy Prudnik);

- prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego w tym udzielanie poradnictwa w ramach współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej dla ofiar przemocy w rodzinie, motywowanie ich do działania;

Kontrola

Kontrola jest ważnym zadaniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych, a przez kontrole rozumiemy tutaj zarówno sprawdzenie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych, jaki i punktów sprzedaży alkoholu.

Szczegółowe działania:

- przeprowadzanie czynności wyjaśniających, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- przeprowadzenie czynności kontrolnych w świetlicach opiekuńczo-wychowawczych.

Koordinacja

Sprawną realizacją celów Programu zależy od dobrej współpracy i odpowiedniemu podziałowi obowiązków pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu. Potrzebne są synergia działań i nadzór, na których będzie opierało się efektywne podejmowanie decyzji oraz zarządzanie ukierunkowane na osiągnięciu wytyczonych celów i spełnianiu oczekiwań interesariuszy.

Szczegółowe działania:

- przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach występowania nadużywania alkoholu, prowadzenie dokumentacji;
- motywowanie osób zgłoszonych do podjęcia dobrowolnego leczenia;
- kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badanie przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatrę) celem wydania opinii i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
- przygotowywanie dokumentacji wraz z opinią biegłych, kierowanie wniosku do sądu rejonowego;
- świadczenie pomocy psychologicznej, terapeutycznej oferowanej przez Poradnię Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu;
- wspomaganie działań służb miejskich – straży miejskiej, policji z zakresu zadań ujętych w programie.
- włączenie organizacji pozarządowych w wykonywanie zadań wynikających z programu poprzez udział w konkursach;

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Opóźnienie inicjacji alkoholowej oraz korzystania z innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży,
2. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy Gniew wobec skutków nadużywania alkoholu, narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych.
3. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych,
4. Dostarczenie informacji rodzinom z problemem alkoholowym informacji o możliwościach uzyskania pomocy terapeutycznej i psychologicznej.
5. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, w których występuje przemoc.

ZADANIA KOMISJI NA LATA 2023-2025

Gminna Komisja oprócz szczegółowych działań stawia sobie także zadania do zrealizowania, w trakcie obowiązywania Programu. Poniżej przedstawiono zadania:

- wprowadzenie w szkołach jednolitego programu profilaktycznego o charakterze edukacyjnym w placówkach oświatowych dla dzieci, młodzieży i rodziców;
- utworzenie na terenie gminy Prudnik grupy wsparcia dla uzależnionych we współdziałaniu z organizacjami pozarządowymi;
- rozpoczęcie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- uruchomienie placówki wsparcia dziennego;
- przeprowadzenie szkoleń dla kadry pedagogicznej zaangażowanej w działania profilaktyczne w placówkach oświatowych gminy Prudnik;
- przygotowanie kart oceny realizacji celów Programu.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być inne środki, pozyskiwane zarówno przez Gminę, jak też pozostałych interesariuszy programu.

KOORDYNACJA I REALIZACJA PROGRAMU

Za koordynację i realizację Programu odpowiedzialny jest Wydział Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Prudniku. Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami, w tym w szczególności:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych;
- Ośrodkiem Pomocy Społecznej;
- Powiatową Komendą Policji w Prudniku;
- Strażą Miejską w Prudniku;
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
- Sądem Rejonowym w Prudniku;
- pozostałymi podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień;
- organizacjami pozarządowymi;
- organizacjami kościelnymi i związkami wyznaniowymi.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOTYKOWYCH

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych

1. Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu.
2. Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkotykowych.
3. Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
4. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
  - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego;
  - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
  - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby alkoholowej);
  - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
  - udział w postępowaniu sądowym.
5. Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Miejskiej w Prudniku lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z przepisami ustawy.
7. Udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych przysługuje miesięczne wynagrodzenie za udział w planowanych posiedzeniach Komisji w wysokości - 170, 00 zł brutto.
2. Członkom Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którzy biorą udział w posiedzeniach podzespołów Komisji, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości:
  - 100,00 zł brutto za udział w posiedzeniu podzespołu podejmującego czynności do orzekania o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku podania się leczenia w zakładzie leczenia odwykowego;
  - 30 zł brutto za udział w kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
  - 20 zł brutto za udział w posiedzeniu podzespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Podstawę do wypłacania wynagrodzenia stanowi udział w posiedzeniach Komisji potwierdzony podpisem członka komisji na listach obecności z odbytych posiedzeń planowanych i doraźnych w danym miesiącu.
4. W razie nieobecności członka na posiedzeniu Komisji wysokość wynagrodzenia określona w ust. 1 ulegnie proporcjonalnemu zmniejszeniu w stosunku do ilości odbytych w danym miesiącu posiedzeń.
5. Wypłata wynagrodzeń następuje raz w miesiącu do ostatniego dnia miesiąca, w którym odbyła się Komisja. W przypadku posiedzenia Komisji w ostatnim tygodniu miesiąca wypłaty dokonuje się do 7-go dnia następnego miesiąca.

6. Ustala się sposób rozliczenia podróży służbowych wynikających z wykonania zadań i pełnienia funkcji członków Komisji polegających na:

- kontroli działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Prudnik z wyłączeniem miasta Prudnika,
- kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Prudnik z wyłączeniem miasta Prudnika,
- oraz wyjazdach na szkolenia, konferencje, spotkania robocze celem podnoszenia kwalifikacji, według zasad obowiązujących w stosunku do pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w Prudniku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej. Polecenie każdego wyjazdu służbowego podpisuje Burmistrz Prudnika.

MONITORING EFEKTÓW DZIAŁANIA

Monitoring prowadzony jest w celu potwierdzenia skuteczności działań ujętych w Programie. Odbywać się będzie w sposób ciągły poprzez dokonywanie bieżących kontroli jakości i rzetelności realizowanych zadań, sprawozdań z realizacji przedsięwzięć oraz w oparciu o ścisłą współpracę z ich realizatorami. Poddane będą analizie dane ze sprawozdań przekazywanych gminie oraz wyniki badań społecznych.

Po zakończeniu realizacji Programu przygotowany zostanie raport zawierających analizę realizacji celów.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r., poz. 1119), do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałaniem narkomanii. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Prudnik na lata 2023-2025 to dokument uszczegółwiający realizację zadań w ramach polityki społecznej i zdrowia publicznego. Priorytetem Programu jest, aby wszyscy mieszkańcy gminy niezależnie od wieku czy statusu społecznego – uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z używaniem środków psychoaktywnych i nadużywaniem alkoholu - wpływają na ich zdrowie. Celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie gminy Prudnik przez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a tym samym ograniczyć problemy, wynikające z uzależnień.